

Een reis door Zuid-Beveland

In de zomer van 1823 maakte de Nederlandse schrijver Jacob van Lennep met zijn vriend Dirk van Hogendorp een rondreis door heel Nederland. Op 22 augustus arriveerde hij in Tholen. Het veerbootje van Gorishoek bracht de twee mannen in Wemeldinge en een dag later kwamen ze aan in Goes. Wat hun reis zo bijzonder maakt, is dat ze er in een dagboek uitgebreid verslag van deden. Wie de aantekeningen van Van Lennep leest, wordt getroffen door de oprechtheid die eruit spreekt. Bovendien geeft zijn dagboek een aardige indruk van de vele problemen waarop reizigers in die tijd konden stuiten. In Goes werden ze rondgeleid door hun vriend, de advocaat Blaubeen. Van Lennep noteert:

“Nadat de vlooiën ons een onaangename nacht bezorgd en wij ontbeten hadden, kwam ons Blaubeen halen en leidde ons naar de kerk, alwaar wij eene predikatie hoorden van Ds. Oosterdijk (bedoeld is Van Oosterzee, AK) over Salomoo’s gezegde dat de wijsheid het beste is. Van Hogendorp, Blaubeen en ik hadden werk ons van het schateren te onthouden, nooit heb ik zooveel onzin, pedanterie en malligheid gehoord. Uit de kerk gingen wij bij den rechter Van Deinsen, een allergekst en aartigst mensch bij wien wij maderen dronken en een heerlijk uitzicht over de groote markt hadden welke met kramen gevuld was in wier midden 80 schutters bij gelegenheid van ‘s Konings jaardag paradeerden. Te 1 uur aten wij zeer slecht, wandelden vervolgens met Van Deinsen de stad uit en langs fraai een bosch naar eene buiten herberg of tuin waar wij Leuensch bier dronken (...). Te ½ 7 stonden wij op na een goede nachtrust, daar wij een betere kamer en betere bedden hadden gekregen. Wij lieten ons goed in de herberg, van waar men het met een wagen

naar het veer zou zenden, ik deed mijne kiel alleen aan (het was smoorlijk heet) en wij wandelden de stad uit. Een fraaie weg, doch zeer naauw en met groote steenen bestraat, bracht ons over het dorp Cloetinge naar Capelle, waar wij ontbeten. Ontelbaar was het getal der boeren, die na zooveel dagen regen zich haasteden hun graan naar de schuren binnen te voeren. Van Capelle wandelden wij naar Biezelinge en Eversdijk langs een welbeplante zandweg met heerlijke bouw- en weilanden. Van Eversdijk dwaalden wij af, doch werden op een zeer aangenaam binnenpad door weilanden heen op den dijk teruggebracht, die met vier rijen olmen beplant was en ons spoedig binnen ‘s Gravenpolder bracht. Hier dronken wij bier, wandelden vervolgens verder het fraaie dorp uit en kwamen op een dijk beplant met hoog en schoon geboomte, waarop drie andere dijken even zwaar begroeid uitliepen aan wederszijden hadden wij groote vijvers, ontstaan uit de oude verstopte en verzandde rivier de Zwaake, aan wier overkant zich heerlijke boomen vertoonden en de aangenaamste gezichten opleverden. Aan den weg zagen wij hier en daar lindenboomen laag en klein, schoon reeds oud, meest voor wegwijzers dienende. Over het welgelegen en groote dorp Kwadendamme begaven wij ons langs een hoogen dijk waarvan men het uitzicht over korenvelden en water had, naar Nisse, waar wij uitrusteden. ¼ Uur van daar vonden wij het groote dorp Heinkensand met hooge boomen omringd. In de herberg gezeten vielen wij door ‘t warme weer in slaap. Kort daarop trad een veldwachter binnen, sprak over ons met den kastelein en vroeg aan Van Hogendorp of hij een paspoort had. Deze antwoordde hem dat hij als Hollander in Zeeland geen paspoort behoefde en dus niet toonen zoude, waarop de ander ons toeduwde: ‘Nu dan zul je mee naar den burgemeester’. Van Hogendorp stond gereedelijk op. Wij volgden den vent naar een aardig buitenverblijf, waar Van

Schilderij 'Het laantje van Middelharnis' van Meindert Hobbema (1689)

'In de herberg' uit: Charles de Coster, *Schetsen uit Zeeland*.

Hogendorp binnentrad en den vrederechter, die in een achterkamer zat, aansprak. Deze zeide hem dat er zoo iemand voor zou komen, doch Van Hogendorp, bemerkende dat de veldwachter ging spreken, trad weder toe, noemde zich en zijne kwaliteit, verhief de stem al luider en luider en eindigde met den veldwachter aan te klagen. De vrederechter had de verlegenheid op het gelaat geschilderd en beknorde den koddebeier, die zich zooveel mogelijk zocht te verontschuldigen. Daarop keerden wij in de herberg, waar later de veldwachter en voorts de vrederechter kwamen, die een praatje met ons maakten en den weg beduiden naar ‘t Sloe (...).

Na eenige smoorheete dijken kwamen wij langs eene korte chaussée op het Sloe. Hier rusteden wij 1½ uur uit, zeer bezweet zijnde. Ons goed was er niet aangekomen, waarover wij ons beklaagden. Naar het veer gaande moesten wij nu nog een steenen pad van 20 minuten gaans en voorts 300 schreden door ‘t water loopen om de boot te genaken, daar het juist laag water was. Wij hadden dus 7 uren op het eiland gewandeld.”

Albert L. Kort

**Pak je eigen toekomst aan,
begin bij het ATC.**

Arbeidstrainingcentrum
Scheldestromen

www.ATCscheldestromen.nl

